

prima instanță: Judecătoria Ceadîr - Lunga
Judecătorul: L. Caraianu
instanța de apel: Curtea de Apel Comrat
Judecători: G. Colev, A. Curdov, M. Galupa.

Î N C H E I E R E

7 februarie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecători

Tatiana Vieru
Maria Ghervas
Iuliana Oprea

examinând admisibilitatea recursului, declarat de Ceceli Victor,
în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Ceceli Victor
împotriva deputatului Adunării Populare a Găgăuziei (Gagauz-Yeri), Tiutin Roman,
cu privire la obligarea soluționării cererii prealabile și repararea prejudiciului moral,
împotriva deciziei Curții de Apel Comrat din 14 septembrie 2017, prin care a
fost admisă parțial cererea de apel, depusă de Ceceli Victor, și casată hotărârea
Judecătoriei Ceadîr – Lunga din 27 decembrie 2017, cu pronunțarea unei noi
hotărâri de respingere a acțiunii,

c o n s t a t ă :

La 4 ianuarie 2016, Ceceli Victor a depus o cerere de chemare în judecată
împotriva deputatului Adunării Populare a Găgăuziei (Gagauz-Yeri), Tiutin Roman,
cu privire la obligarea soluționării cererii prealabile și repararea prejudiciului moral.

În motivarea acțiunii, reclamantul a indicat că, la 29 octombrie 2015, a
înaintat deputatului Adunării Populare a Găgăuziei (Gagauz – Yeri), Tiutin Roman,
prin organizația raională a Partidului Socialiștilor din Republica Moldova, o cerere
ce vizează acțiunile Judecătoriei Vulcănești și Procuraturii Vulcănești.

Astfel, obiectul cererii depuse se referă la scoaterea ilegală de pe rol a
cererilor de chemare în judecată, formulate de reclamant, de către Judecătoria
Vulcănești, dar și la neexaminarea de către Procuratura Vulcănești a plângerii, cu
privire la scoaterea de pe rol a cererilor menționate mai sus. În acest sens, Ceceli
Victor a cerut de la pârât să fie obligate autoritățile sus citate să-i examineze pe de o
parte plângerea penală, iar pe de altă parte solicitările din cererea de chemare în
judecată. Totuși deputatul Adunării Populare a Găgăuziei (Gagauz-Yeri), Tiutin
Roman, nu a răspuns acestuia.

Din acest considerent, reclamantul a relatat că, la 3 decembrie 2015, a
expediat la Judecătoria Vulcănești o cererea de chemare în judecată împotriva
aceeași instanțe judecătorești, prin care a cerut obligarea emiterii unui act și
repararea prejudiciului moral. Cu toate acestea, prin încheierea Judecătoriei

Vulcănești nr. 2-335/15 din 11 decembrie 2015, s-a refuzat în primire acțiunea intentată de acesta.

În temeiul articolului 20 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova, Ceceli Victor a solicitat obligarea deputatului Adunării Populare a Găgăuziei (Gagauz-Yeri), Tiutin Roman, de-ai soluționa cererea prealabilă referitoare la inacțiunile Judecătoriei Vulcănești și Procuratura Vulcănești, dar și repararea prejudiciului moral în cuantum de 50 000 lei (f. d. 1).

Pe parcursul examinării cauzei, pârâtul deputatul Adunării Populare a Găgăuziei (Gagauz-Yeri), Tiutin Roman, nu a formulat referință în întâmpinarea cererii de chemare în judecată, dar a cerut judecarea cauzei civile în lipsa sa (f. d. 79).

Prin hotărârea Judecătoriei Ceadâr – Lunga din 27 decembrie 2016, s-a respins acțiunea ca neîntemeiată (vol. I, f. d. 83, 92 – 93, 138 – 139).

Pentru a hotărî astfel, instanța de judecată a constatat că cererea de chemare în judecată, depusă de Ceceli Victor, nu se judecă în ordinea contenciosului administrativ. Mai mult, s-a susținut că reclamantul nu a prezentat probe, care ar demonstra încălcarea drepturilor și intereselor lui legitime de către pârât.

Totodată, instanța de judecată a stabilit că Ceceli Victor nu a reușit să dovedească faptul cauzării unei pagube morale în cuantum de 50 000 lei.

Pe fondul cauzei, cererea de chemare în judecată a fost respinsă în temeiul articolelor 2, 3 alin. (1), 5 lit. a) din Legea contenciosului administrativ și în baza articolelor 118 alin. (1) și 130 alin. (3) din Codul de procedură civilă.

Împotriva acestui act de dispoziție, Ceceli Victor a declarat apel în termenul legal (f. d. 125, *pe verso*). În apărare, deputatul Adunării Populare a Găgăuziei (Gagauz-Yeri), Tiutin Roman, nu a formulat nici o referință.

Curtea de Apel Comrat, prin decizia din 14 septembrie 2017, a admis parțial apelul, depus de Ceceli Victor, și a casat hotărârea Judecătoriei Ceadâr – Lunga din 27 decembrie 2016, cu pronunțarea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii ca neîntemeiate (f. d. 124 – 128, 140 – 143).

La deliberarea acestei soluții, instanța de apel a constatat că neexaminarea cauzei civile în ordinea contenciosului administrativ de către Judecătoria Vulcănești contravine articolului 277 din Codul de procedură civilă.

Din acest considerent, Colegiul judiciar a decis casarea hotărârii judecătorești și pronunțarea unei noi hotărâri. De altfel, instanța de apel a stabilit că Ceceli Victor nu a depus plângerea sa direct deputatului Adunării Populare a Găgăuziei (Gagauz-Yeri), Tiutin Roman, în conformitate cu articolul 24 din Legea UTA Găgăuzia nr. 5 – V/I din 15 noiembrie 1995, cu privire la statutul deputatului Adunării Populare a Găgăuziei, dar în celula Partidului Socialiștilor din Republica Moldova în or. Vulcănești. Mai mult, s-a arătat că Ceceli Victor nu a demonstrat că intimatul e membru al acestei organizații raionale, și respectiv, nu s-a probat faptul recepționării cererii prelabile adresate acestuia (f. d. 127, 142)

Totodată, Colegiul de control judiciar a constatat că apelantul nu a prezentat probe veridice, care ar putea confirma cauzarea unui prejudiciu moral prin inacțiunile deputatului Adunării Populare a Găgăuziei (Gagauz-Yeri), Tiutin Roman (f. d. 127 și 142 *pe verso*)

Suplimentar, instanța de apel a respins argumentul apelantului ce viza imparțialitatea judecătorului Judecătorei Vulcănești, Liudmila Carauian, întrucât poziția acestuia nu se încadrează în nici un temei prevăzut la articolul 50 din Codul de procedură civilă. Mai mult, apelantul nu a formulat o cerere de recuzare a judecătorului vizat în cadrul procedurilor judiciare inițiale (f. d. 127, 142 *pe verso*).

Pentru a soluționa această pricină, instanța de apel a aplicat articolele 2, 3 alin. (1), 5 lit. a), 7 alin. (1), 17 lit. b) din Legea contenciosului administrativ, articolele 16 lit. k) și l), 24 din Legea UTA Găgăuzia nr. 5 – V/I din 15 noiembrie 1995, cu privire la statutul deputatului Adunării Populare a Găgăuziei, dar și articolele 118 alin (1), 130 alin. (3) din Codul de procedură civilă.

La 21 septembrie 2017, Curtea de Apel Comrat le-a expediat participanților la proces copia deciziei integrale din 14 septembrie 2017 (f. d. 130).

La 10 noiembrie 2017, Ceceli Victor a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Comrat din 14 septembrie 2017, solicitând casarea acesteia și a hotărârii primei instanței din 27 decembrie 2016, cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care să fie admisă acțiunea.

În motivarea ilegalității deciziei contestate, recurentul a afirmat că instanța de apel a constatat incorect referitor la faptul că deputatul Adunării Populare a Găgăuziei (Gagauz-Yeri), Tiutin Roman, nu este membru al Partidului Socialiștilor din Republica Moldova și nu a recepționat plângerea adresată acestuia. Or, în viziunea acestuia, intimatul era obligat să demonstreze că nu este membru de partid și trebuia să prezinte probe în acest sens, în conformitate cu articolele 185 alin. (1) lit. b), 186 alin. (2) din Codul de procedură civilă și articolul 22 alin. (3) din Legea contenciosului administrativ. În realitate, intimatul nu a depus referință, în care ar nega cele menționate mai sus.

Mai mult, Ceceli Victor a susținut că cererea prealabilă a fost primită de secretara organizației raionale a partidului din speță, Iachimova M., ceea ce confirmă că Tiutin Roman a recepționat cererea acestuia. În esență, acesta a sugerat că schimbarea sarcinii probațiunii de către instanța de apel a condus la pronunțarea unei hotărâri judecătorești arbitrare.

La 3 ianuarie 2018, în conformitate art. 439 alin. (2) din Codul de procedură civilă, Curtea Supremă de Justiție a comunicat cererea de recurs Deputatului Adunării Populare a Găgăuziei (Gagauz-Yeri), Tiutin Roman, informând că referința se depune în termen de o lună de la data primirii scrisorii. În mod corespunzător, dacă referința nu este prezentată în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia (f. d. 152).

Până la data examinării cauzei, intimatul nu a depus referință, prin care să-și exprime poziția cu privire la recursul declarat.

Examinând admisibilitatea recursului, fără prezența participanților la proces sau a reprezentanților acestora, conform articolului 440 din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că cererea de recurs, formulată de Ceceli Victor, este inadmisibilă, pentru motivele ce se succed.

În conformitate cu art. 439 alin. (3) Codul de procedură civilă, judecătorul raportor a verificat dacă recursul este formulat de persoana în drept să-l declare,

dacă este depus în termen și dacă nu a fost examinat anterior, și a făcut un raport verbal în fața completului de judecată instituit în mod legal.

În acest caz, se observă că materialele cauzei dovedesc faptul că recursul nu a fost examinat anterior, fiind respectate, totodată, dispozițiile art. 430 din Codul de procedură civilă, cu privire la subiecții abilitați cu dreptul de a depune recurs.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Prin prisma normei de drept enunțate, instanța de recurs constată că recursul, declarat de Ceceli Victor, la 10 noiembrie 2017, este depus în termen, din moment ce decizia integrală a instanței de apel a fost recepționată, contra semnătură de recurent, la 26 septembrie 2017, ce se adeverește prin aviz de recepție (f. d. 132).

În continuare, audiind raportul verbal al judecătorului raportor, cu privire la încadrarea temeiurilor invocate în recurs la dispozițiile art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată existența temeiului de inadmisibilitate prevăzut la art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, din următoarele considerente.

Ab initio, în conformitate cu art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural. În cazul respectiv, judecarea recursului exercitat conform Secțiunii a II-a, Capitolul XXXVIII din Codul de procedură civilă, are un caracter devolutiv și privește doar problemele de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, nu și temeinicia ei în fapt.

În același context, instanța de judecată subliniază că un stat care dispune de instanțe de recurs are obligația să se asigure că justițiabilii săi se bucură de principiile unui proces echitabil garantate de articolul 6 parag. (1) din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, în special, de dreptul de acces la o instanță și de dreptul de a fi audiat (a se vedea, *de exemplu*, *Erfar – Avef v. Grecia*, 27 martie 2014, parag. 39 – 40; *Lebedinschi v. Republica Moldova*, 16 septembrie 2015, parag. 32).

Cu privire la primul aspect, instanța de recurs observă că dreptul de acces la un tribunal al unei persoane poate fi limitat, inclusiv în cazul admisibilității contestațiilor înaintate prin intermediul căilor de atac, pentru că prin însăși natura sa, recursul trebuie reglementat de către stat, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere. În acest sens, condițiile pentru autorizarea unei cereri introduse pe o cale de atac extraordinară pot fi mai stricte decât condițiile instituite pentru o cale de atac ordinară (a se vedea, *inter alia*, *Marc Brauer v. Germania*, 1 septembrie 2016, parag. 34; *Miessen v. Belgia*, 16 octombrie 2016, parag. 64; *Samardžić v. Croația*, 20 iulie 2017, parag. 28).

Astfel, în conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4).

În aceeași ordine de idei, alin. (2) și (3) ale art. 432 din Codul de procedură civilă prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alineatul (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au condus sau ar fi putut conduce la soluționarea greșită a pricinii, în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară sau în cazul în care erorile comise au condus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Prin urmare, reglementările referitoare la formalitățile și termenele impuse de articolele 433 și 432 alin. (2)-(4) din Codul de procedură civilă sunt formulate suficient de clar și urmăresc protejarea interesului părții, dar și competența asigurării interpretării unitare a legii de către Curtea Supremă de Justiție. Aceste limitări urmăresc un scop legitim, îndeplinind cerințele securității juridice și bune-administrații a justiției (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Beniamin Nersesyan v. Armenia*, 19 ianuarie 2010, parag. 22; *Erfar – Avef*, ibidem, parag. 41, *Marc Brauer*, ibidem, parag. 35; *Miessen*, ibidem, parag. 67; *Trevisanato v. Italia*, 16 decembrie 2016, parag. 36 – 37, *Sturm v. Luxemburg*, 27 iunie 2017, parag. 36).

Din perspectiva acestor drepturi garantate de Convenția Europeană, completul Colegiului de control judiciar își propune să verifice esența și temeiurile recursului, inclusiv dacă argumentele recurentului referitoare la ilegalitatea deciziei atacate, în limitele în care au fost formulate, întrunesc condițiile necesare pentru a declara admisibilă cererea acestuia.

În speță, instanța observă că recurentul Ceceli Victor a criticat legalitatea deciziei Curții de Apel Comrat din 14 septembrie 2017, fără a specifica expres unul din temeiurile prevăzute la alineatele (2), (3), (4) din articolul 432 din Codul de procedură civilă, ceea ce confirmă că cererea acestuia a fost formulată contrar cerințelor obligatorii din art. 432 alin. (1) și 437 alin. (1) lit. f) din legea citată. Totuși, ținând cont de garanțiile unui proces echitabil, deși cererea de recurs nu conține în mod expres nicio prescripție legală consemnată și instituită de legislator pentru a declara admisibilă o cerere de recurs, instanța de judecată consideră că argumentele acestuia trebuie examinate în lumina temeiurilor articolului 432 alin. (2), (3), (4) din Codul de procedură civilă.

În acest sens, instanța de judecată amintește că, la pronunțarea deciziei din 14 septembrie 2017, instanța de apel s-a călăuzit de articolele 2, 3 alin. (1), 5 lit. a), 7 alin. (1), 17 lit. b) din Legea contenciosului administrativ, articolele 16 lit. k) și l), 24 din Legea UTA Găgăuzia nr. 5 – V/I din 15 noiembrie 1995, cu privire la statutul deputatului Adunării Populare a Găgăuziei, dar și de articolele 118 alin (1), 130 alin. (3) din Codul de procedură civilă.

Din analiza minuțioasă a conținutului cererii de recurs în raport cu decizia contestată, reiese în mod cert că recurentul nu a reușit să demonstreze că, la judecarea fondului cauzei, instanța de apel a aplicat eronat textele de lege enumerate mai sus. La fel, acesta nu a convins instanța de recurs referitor la preținsele încălcări admise de instanța de apel, în special, atunci când s-a constatat că Ceceli Victor nu a probat recepționarea cererii prealabile anume de către intimat, ceea ce a condus inevitabil la nesoluționarea acesteia.

Mai mult, instanța de recurs subliniază că instanța de apel și-a motivat amplu decizia și a răspuns la toate argumentele esențiale ale cauzei (a se vedea decizia de inadmisibilitate pe cauza *Fundația pentru Copii Speranța v. Republica Moldova*, 17 octombrie 2017).

În subsidiar, instanța observă că, *în principiu*, recurentul a formulat prezenta cerere după ce a beneficiat de o procedură contradictorie pe fond și a avut posibilitatea de a fi audiat de o primă instanță și de o instanță de apel, care au fost competente de a examina toate chestiunile de fapt și de drept relevante litigiului (a se vedea, *mutatis mutandis*, *A. Menarini Diagnostics S.R.L. v. Italia*, 27 septembrie 2011, parag. 59; *Akaki Tchaghiashvili*, 2 septembrie 2014, parag. 34, *Samardžić v. Croația*, ibidem, parag. 28).

Pe baza celor prezentate, completul Colegiului constată că Ceceli Victor nu a adus suficiente argumente cu privire încălcările comise de instanța de apel, pe care le-ar fi considerat esențiale și ar putea obliga instanța de recurs să primească cererea acestuia spre examinarea în fond și, eventual, să caseze hotărârea judecătorească contestată. Prin urmare, temeiurile invocate nu sunt compatibile cu cerințele prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) sau (4) din Codul de procedură civilă, iar, în consecință, recursul dedus judecății nu corespunde condiției de a fi „efectiv” (a se vedea, de exemplu, *Petrovic v. Luxemburg*, 17 februarie 2011, parag. 31 – 33, *Sturm v. Luxemburg*, ibidem, parag. 32).

Din aceste raționamente, instanța de judecată reține existența temeiului prevăzut la art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă. În atare situație, conjunctura stabilită mai sus confirmă lipsa unui formalism excesiv și respectarea unui raport rezonabil de proporționalitate dintre scopul urmărit și mijloacele folosite, iar, în opinia instanței, însăși substanța dreptului de acces la instanță nu a fost afectată.

Cât privește dreptul justițiabilului „de a fi audiat”, garantat de art. 6 parag. 1 din Convenție, instanța notează că obligația de a motiva o hotărâre judecătorească poate varia în funcție de natura deciziei în cauză (a se vedea, *inter alia*, *Helle v. Finlanda*, 19 decembrie 1997, parag. 55; *Latourniere v. Franța*, 10 decembrie 2002, parag. 2; *Hansen v. Norvegia*, 2 octombrie 2014, parag. 71 – 74). De fapt, în concepția instanței europene, art. 6 parag. (1) nu impune motivarea detaliată a deciziei unei instanțe de recurs care, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge un recurs, ca fiind „lipsit de șanse de succes” (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Kukkonen v. Finlanda* (nr. 2), 13 ianuarie 2009, parag. 24; *Beniamin Nersesyan*, ibidem, parag. 23 – 24; *Akaki Tchaghiashvili*, ibidem, parag. 34 sau *Papaioannou v. Grecia*, 2 iunie 2016, parag. 45).

În conformitate cu art. 440 alin.(1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Astfel, având în vedere circumstanțele stabilite *supra*, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție decide în mod unanim că recursul declarat de către Ceceli Victor nu ridică probleme de drept și nu poate fi acceptat spre examinarea în fond, urmând a fi considerat inadmisibil.

În conformitate cu art. 270, art. 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de către Ceceli Victor.
Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
Judecătorul

Tatiana Vieru

Judecători

Maria Ghervas

Iuliana Oprea